Doğan Kardeş

SAYI 44 2 KASIM 1970 75 KURUŞ

BİR KARDEŞİM OLDU

ALTIN

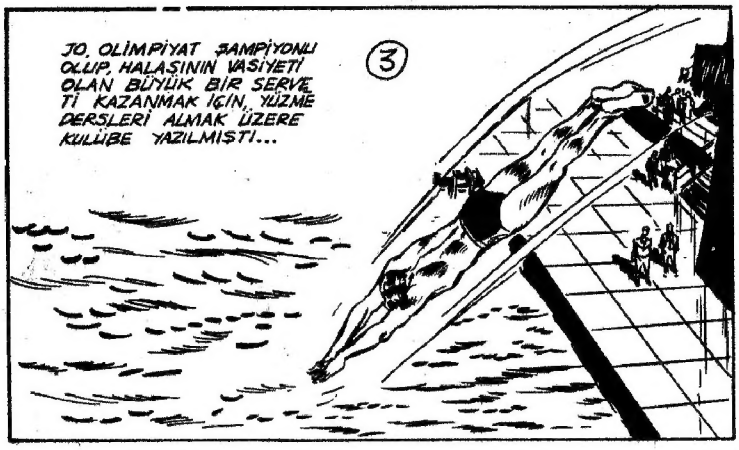
JO, OLİMPİYAT ŞAMPİYONU OLUP, HALAŞININ VASİYETİ OLAN BÜYÜK BİR SERVETİ KAZANMAK İÇİN, YÜZME DERSLERİ ALMAK ÜZERE KULÜBE YAZILMIŞTI...
3

YÜZÜCÜLERİN DALIŞLARINI GÖRÜNCE CESARETİ KIRILIR GİBİ OLDU...
BEN DÜNYADA BÖYLE ATLAYAMAM!

KİMİ ARADINIZ?
YÜZME ÖĞRETMENİNİ ARIYORUM. BEN JO BUTLER

YÜZME ÖĞRETMENİ BENİM... TİM NEAL. YÜZER MİSİNİZ?
DAHA HİÇ BİLMİYORUM, EFENDİM.

ÖYLEYSE GEL HEMEN BAŞLAYALIM. BAK NE KOLAY!

JO İLK ÖNCE SU ÜZERİNDE DURMAYI ÖĞRENDİ...
SONRA KULAÇ ATMAYA BAŞLADI...

ÇOK GEÇMEDEN...

OLDUKÇA İYİ KURBAĞALAMA YÜZMESİNİ ÖĞRENDİ...
ÇOK SEVİNİYORDU!

AFERİN JO, İKİNCİ DERSİMİZ SALI GÜNÜ GÜLE GÜLE.

HOŞ GELDİN, JO! NE HABER?
YÜZÜYORUM, ANNE!

DENİZİN DİBİNİ BOYLAMADIN MI?
BEN SENDEĞİLİM! ÖYLE GÜZEL YÜZDÜM Kİ...

MADALYA

OLİMPİYAT OYUNLARI

-ARKASI VAR-

SÜPER 3

GEZEGENDE SAVAŞ

Saçak, Cak Cak ve Yumurcak'dan kurulu Süper 3 ekibi Xnox gezegeninde bulunmaktadır. Gezegen halkı su meselesi yüzünden ikiye ayrılmıştır. Tutsak düşen Süper 3 ekibinden Saçak, o sırada, hastaymış gibi yaparak gardiyanını kandırır.

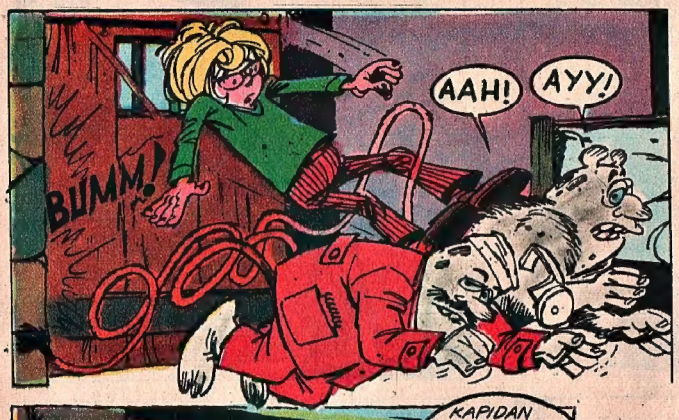

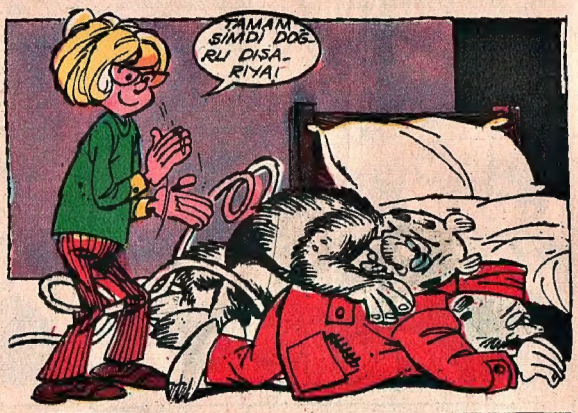

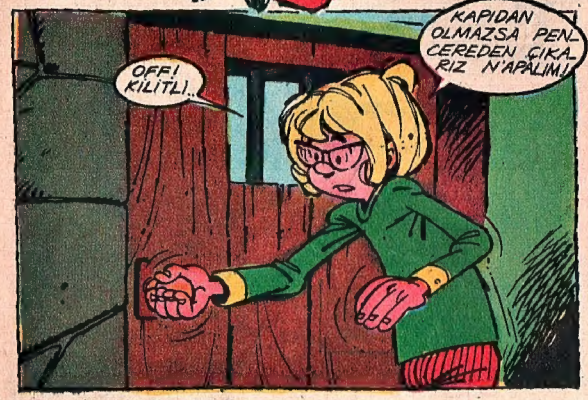

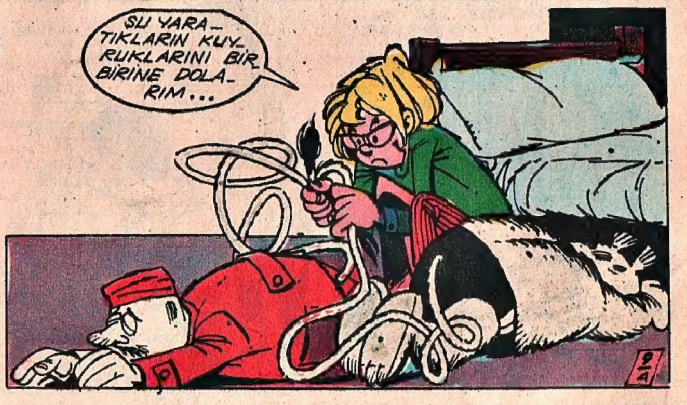

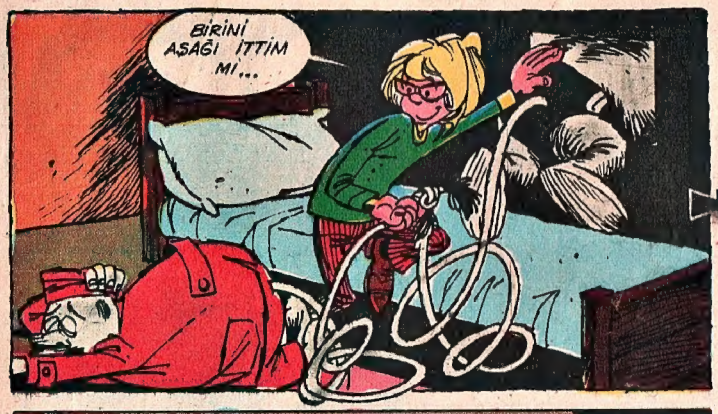

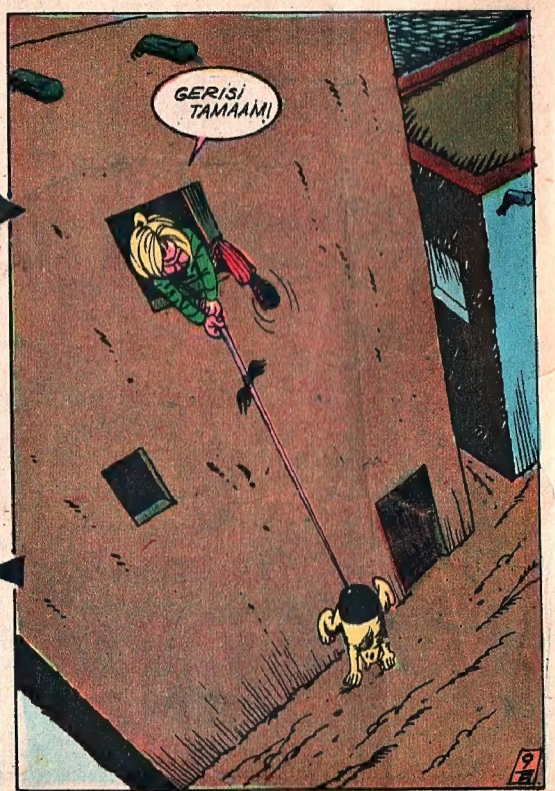

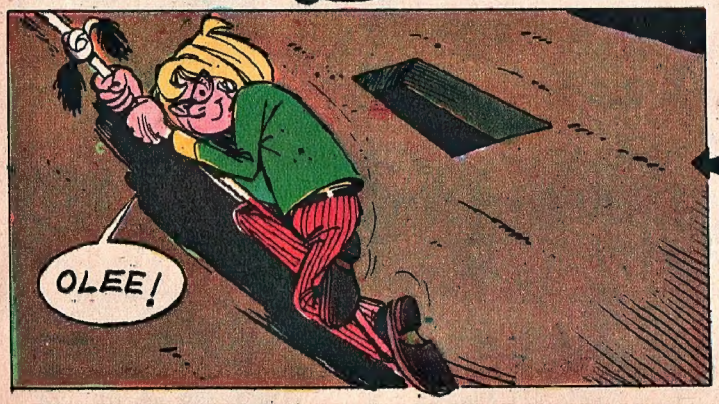

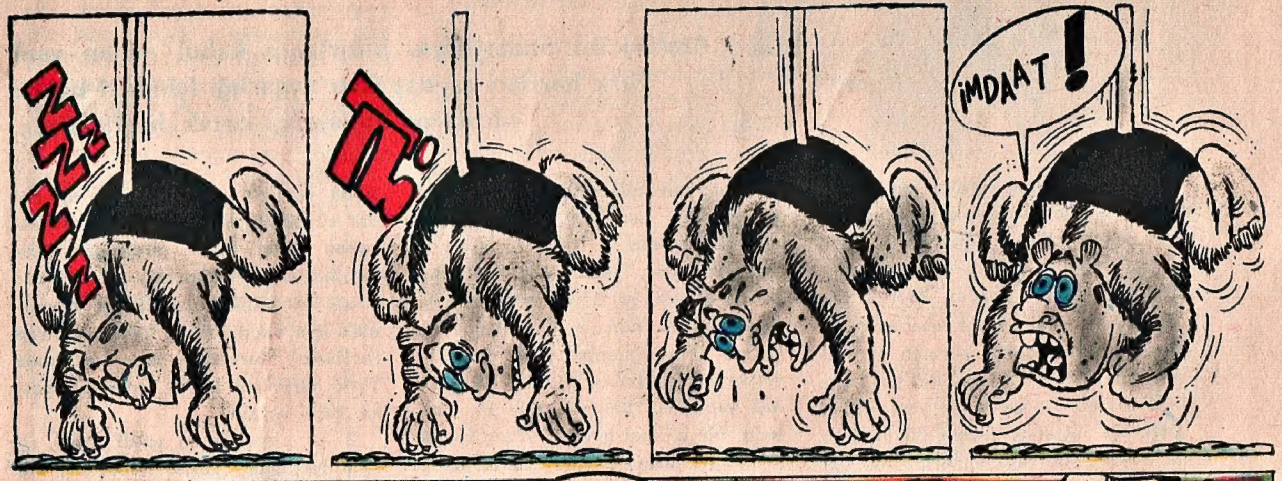
NNNN
İMDAAT!

İMDAAT!
NE OLUYOR BURADA
10 A

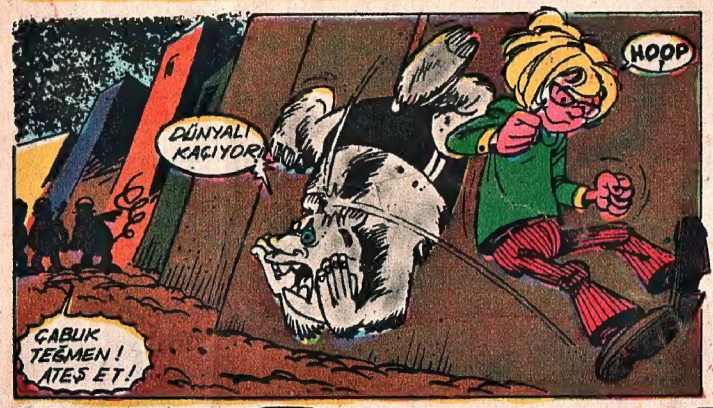
HOPP
DÜNYALI KAÇIYOR!
ÇABUK TEĞMEN! ATEŞ ET!

ATEEŞ!
LÜTFEN ÖNCE KUYRUĞUMUZU ÇÖZÜN!..

VURAMADINIZ SERSEMLER! BİR DAHA!
NOLUR ÇÖZÜN KUYRUKLARIMIZI... LÜTFEN!

TEĞMENİM ATEŞİ KESELİM. NASIL OLSA CANAVAR YUVAŞI NA GİDİYOR.
YA BEN NEREYE GİDEYİM? BU HALDE!

10 B
DÜNYALININ İŞİ TAMAM!
ÇÖZÜN ŞUNUN KUYRUĞUNU!
YAŞASIN YAŞASIN
SAÇAĞI BEKLEYEN TEKLİKE NEDİR?

-ARKASI VAR-

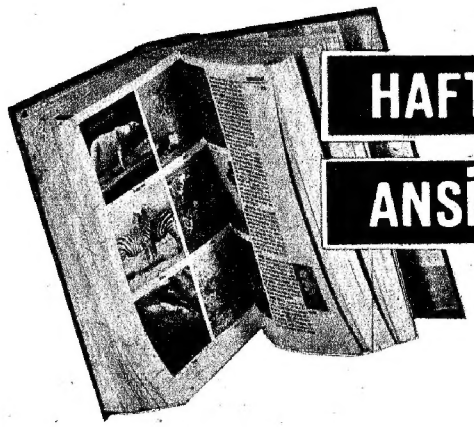

HAFTANIN ANSİKLOPEDİSİ

Harf İnkılâbı

Atatürk'ün önderliğiyle hazırlanıp kabul edilen yeni Türk harfleri çağdaş Batı uygarlığı içindeki bütün ulusların kullandığı ortak harflerdir...

1 ocak 1929'da yurdun her yanında «Millet Mektepleri» açılmıştı. Bu genel kültür seferberliği yeni «Türk Harfleri»nin bütün vatandaşlara öğretilmesi amacını kapsıyordu.

Atatürk aylarca önce tasarladığı ve bilim adamlarından kurulan komisyonlarda incelenip Türk Dili'nin özelliklerine göre düzenlenen yeni «Türk Alfabesi», üçüncü dönem Büyük Millet Meclisi'nde yapılan tarihî bir toplantıdan sonra çıkarılan kanunun 3 kasım 1928'de yürürlüğe girmesiyle resmen kabul edildi.

Halkımızın bin yıldan beri kullanmakta olduğu Arap harfleri, konuşulan Türk Dili'ni bütün incelikleriyle yazı diline çevirmekte yetersiz kalıyordu. Bu yüzden güzel Türkçemiz yüzyıllar boyunca gelişip serpileceği yerde, dilimize Arapça ve Farsça'dan aktarılan kelimelerin etkisi altında kısırlaşmıştı.

Atatürk'ün önderliğiyle hazırlanıp kabul edilen yeni Türk harfleri ise çağdaş batı uygarlığı içindeki bütün ulusların kullandığı ortak harflerdi. Bunlar Lâtin alfabesinden alınmış ve Türkçe'nin özellikleri gözetilerek bilimsel bir açıdan Millet Mektepleri'nde milyonlarca yurttaşın okuyup yazma öğrenmesi «Harf İnkılâbı»nın kültür hayatımız için taşıdığı önemi belirtir.

Atatürk, tarihî Sarayburnu konuşmasında ilk defa yeni Türk Harfleri'nin kabul edileceğini halka açıklarken şunları söylüyordu:

«Arkadaşlar, güzel dilimizi ifade etmek için yeni Türk harflerini kabul ediyoruz. Bizim, güzel, zengin lisanımız yeni Türk harfleriyle kendini gösterecektir. Asırlardan beri kafalarımızı demir çerçeve içinde bulunduran, anlaşılmayan ve anlayamadığımız işaretlerden kendimizi kurtarmak mecburiyetindeyiz. Lisanımızı muhakkak anlamak istiyoruz. Bu yeni harflerle behemehal pek çabuk bir zamanda mükemmel surette an'ayacağız, ben buna eminim. Siz de emin olunuz.

Vatandaşlar, yeni Türk harflerini çabuk öğrenin'z! Bütün millete, köylüye, çobana, hama'a, sandalcıya öğretiniz. Bunu vatanperverlik ve milliyetperverlik vazifesi biliniz. Bu vazifeyi yaparken düşününüz ki bir milletin, bir içtimai heyetin yüzde sekseni okuma-yazma bilmez, bu ayıptır.»

Bu söz'er, bir süreden beri Atatürk'ün üzerinde çalıştığı yeni Türk harfleri konusunda halka yapı'an ilk açıklama, yeni bir devrimin ilk işaretiydi.

Atatürk'ün bundan sonraki bütün çabaları yeni Türk harflerinin hazırlık'arıyla geçti. Bu arada, ülkenin ileri gelen aydınlarıyla dil bilginlerinden meydana ge'en bir uzman'ar kurulunu bu iş'e görevlendirdi. Kurulun ilk toplantısına Atatürk başkanlık etti ve kurul, bu ilk toplantısında harf devrimiyle ilgili bir rapor hazırladı. Bu raporun ışığı altında yapılan çalışmalar iki ay kadar sürdü. Toplantının son günü Başbakan İsmet İnönü tarafından verilen bir önerge ile konu kesinleşti:

«1 — Milleti cehaletten kurtarmak için kendi diline uymayan Arap harflerini terkedip Lâtin esasında Türk harflerini kabul etmekten başka çare yoktur.

2 — Komisyonun teklif ettiği alfabe hakikaten Türk alfabesidir, katidir. Türk Milletinin bütün ihtiyaçlarını temin etmeye kâfidir.

3 — Sarf ve imlâ kaideleri l'sanın ıslahını, inkişafını, milli zevki takip ederek tekâmül edecektir.»

Bu önergenin ışığı altında verilen bir kanun tek'ifi üçüncü dönem Büyük Millet Meclisi'nin ikinci yıl toplantısının ilk gününde görüşülerek Arap harflerinin kaldırılması ve yerine Türk harflerinin kullanılması kanunu oybirliğiyle kabul edildi. Kanun 3 kasım 1928'de yani bundan 42 yıl önce resmî gazetede yayımlanarak yürürlüğe girdi.

YENİ TÜRK ALFABESİNİN GETİRDİĞİ YENİLİKLER

Yeni Türk alfabesinin getirdiği başlıca yenilik, Türkçe'nin söylendiği gibi yazılmasını sağlamak olmuştur. Arap harfleriyle bu mümkün olmadığı için yazma ve okuma güçlüğü kendiliğinden ortaya çıkıyordu. Türkçe'de kullanılan 8 sesli harfin alfabede karşılıklarının bulunması bu kolaylığı sağladı. Halbuki yüzlerce yıldan beri Türk halkının kullandığı Arap alfabesinde, yalnız üç sesli harf vardı. Bu ise Türkçe'nin Arap harfleriyle yazılışındaki sayısız güçlüklerden birisiydi.

Arap alfabesinin sayısız güçlüklerinden bir başkası da bir harfin başta, ortada ve sonda başka başka yazılması ve okunmasıydı.

Türk ulusunun büyük ölçüde okuyup yazmasını sağlayan yeni Türk harfleri, basım sanayiimizi de hızla geliştirdi. Eskiden Arap harfleri için basımevlerinde kasalar 612 parça hurufattan meydana gelirdi. Yeni Türk harflerinin kabulünden sonra 70 parçaya indi.

Neden, Niçin?

Kola, kumaşları niçin sertleştirir-?

Kola kendine özgü davranışları olan garip bir kimyasal maddedir. Suyla karışınca, şeker veya tuz gibi eridiği söylenemez. Buna karşılık, suyla bir çeşit salça meydana getirir, su buharlaşınca ise geride kola kalır. Bir kumaş kolanın içine batırılınca, kola, dokumanın içinde ve üstünde sert bir tabaka vücuda getirir.

... Eşyalar geceleri niçin çatırdarlar?

Eşyanın çıtırdaması, çatırdaması ve inlemesi muhtemelen ısıdaki değişmelerden ileri gelir. Tahtalar ve başka cisimler ısınınca genellikle genişler, buna karşılık soğuyunca büzülürler. Gündüzleri hava güneşin ısısı ya da evdeki sobalardan veya kaloriferden yayılan sıcaklıkla ısınmış olur. Geceleri ise gerek evin içinde gerekse dışarıda hava daha soğuktur. Eşyalar geceleyin soğudukça az çok büzülürler, gündüzün havanın ısınmasıyle ise genişlerler. Bir sandalyenin ya da bir masanın bir kısmının bu arada biraz kayıp bir gıcırtı çıkarması mümkündür. Eşyanın biraz büzülmesi halinde eklemler önceki kadar sıkı oturmamaktadır. Havadaki nem miktarının da bunun üzerinde bir etkisi bulunabilir.

Eşyaların veya eski bir evin çatırtılarına geceleyin daha çok dikkat etmemizin bir sebebi, geceleyin ortalığın daha sessiz oluşudur. Zira eşyalar ve evler gündüzleri de yerine göre çatırdarlar.

BÜYÜK SÖZLER

Yaşamak için yemelisin,
Yemek için yaşamamalısın.

• Bazı kimseler yemek yemekten büyük zevk alırlar. Bunu kendilerine amaç edinip, uzun uzun yiyecekleri yemeklerle uğraşırlar. O zaman onlar için yemek yemek, yaşamanın amacı olur. Halbuki çalışmak, topluma faydalı olmak, çeşitli dünya nimetlerinden yararlanmak için yaşamak lâzımdır. Yaşamak için de yemek lüzumlu bir vasıta olmalıdır, okadar.

TANZİMAT'IN İLÂNI

Mustafa Reşit Paşa

Padişahla Türk halkı arasında tarihî bir antlaşma niteliğinde olan «Tanzimat Fermanı» bundan 131 yıl önce 3 kasım 1839'da çağın sadrazamı «Büyük» Mustafa Reşit Paşa tarafından Gülhane Bahçesi'nde okunmuştu.

Osmanlı İmparatorluğu'nun içeride ve dışarıda çok çetin olaylarla karşılaştığı bir dönemde tahta geçen genç ve tecrübesiz padişah Abdülmecit, duruma bir çare bulması için Mustafa Reşit Paşa'yı görevlendirdi, Avrupa'yı çok iyi tanıyan, Batı kültür ve özgürlüğünün temel ilkelerini benimseyen Mustafa Reşit Paşa Osmanlı İmparatorluğu'nun içinde bulunduğu güçlükleri bütün nedenleriyle genç padişaha anlattı. Devletin güçlenip kalkınabilmesi için zaman kaybetmeden Avrupa devletleriyle ilişkiler kurmak gerektiğini, Batı kültür ve hukuk düzeninin uygulanmasını teklif etti. Bu teklif, padişahın hükümdarlık yetkilerini kısıtlayıcıydı ama, Abdülmecit, devletin güçlüklerden kurtulabilmesi için sadrazam tayin ettiği Mustafa Reşit Paşa'nın ıslahat tekliflerini kabul etti.

Mustafa Reşit Paşa'nın hazırladığı ve kanun kuvvetinin her şeyin üstünde olduğu temel ilkesine dayanan «Tanzimat Fermanı»nda öngörülen yenilikler arasında şunlar vardı: «1) Müslüman ve hıristiyan bütün halkın can ve mal güvenliği korunacak. 2) Vergiler herkesin varlığıyla orantılı olarak alınacak. 3) Askere alınma ve bırakılma kanunla düzenlenecek. 4) Duruşmalar açık olarak yapılacak. 5) Herkes sahip olduğu mal ve mülk üzerinde miras hakkını kullanabilecek. 6) Rüşvet ve kayırıcılık suç sayılacak.

Herşeyin En Garibi :

EN UZUN SIRADAĞ — Dünya yüzündeki en uzun sıradağ Orta Atlantik eşiğidir. Bu sıradağ, Kuzey ve Güney Buz Denizleri arasında 16.000 kilometre uzanır. Fakat dünyanın bu en uzun sıradağı hemen tamamiyle deniz yüzeyinin altındadır. Ancak azor adaları gibi tek zirveleri ada olarak denizin yüzeyinden dışarı taşarlar.

EN BÜYÜK PUL KOLEKSİYONU — Dünyanın en büyük özel pul koleksiyonu New York'lu Alfred H. Caspary'ninkiydi. Bu zatın ölümünden sonra koleksiyonu on altı kerede müzayedeyle satılmıştır. 1955 yılı Kasımında başlıyan satışlar 1958 Ekiminde sona ermiş ve vârislere 2.895.146 dolar para getirmiştir. Fransa'nın Alsace eya'eti yerlilerinden Maurice Burrus'un koleksiyonunun ise 8.000.000 dolar değerinde olduğu ileri sürülmektedir.

Dünyanın en büyük müze pul koleksiyonu Londra'daki British Museum'unkidir. İngiliz kral ailesinin koleksiyonu ise 400 albümde muhafaza edilmekte olup buna 1.000.000 sterlin kıymet biçilmiştir.

ZERO X

"ASTRA" DERGİSİ YENİ BİR KEŞFİ HABER VERİYORDU...

1

astra

ÇOK ACAYİP BİR YILDIZ KEŞFEDİLDİ!..

UZAYDA BUNA BENZER DAHA BAŞKA YAPIŞIK KARDEŞLER VAR MI?..

Samanyolunda keşif uçuşları yapan Avcı 101 uzay gemisi bugün birbirine geçmiş iki halkadan kurulu bir ikiz yıldız keşfetmiştir..

* * *

Fotoğrafta Avcı 101 uzay gemisi görülüyor..

KAPTAN TRAVERS'LE ARKADAŞLARI, HABERİ MERAKLA OKUDULAR..

BİZE YENİ BİR YOLCULUK GÖRÜNÜYOR..

KEŞFİN FİLİMLERİ YENİ GELDİ.. ŞUNLARI BİR GÖRELİM ARKADAŞLAR...

AVCI 101'İN SERÜVENİ BÖYLE BAŞLAMIŞTI...

İLK ÖNCE, GÖKTAŞLARI YAĞMUR GİBİ DÜŞÜYORDU...

DERKEN İKİZYILDIZ GÖRÜNDÜ.

ŞİMDİYE DEK BÖYLE YILDIZ GÖRMEDİM BEN...

İKİ HALKANIN YAKLAŞTIĞI YER YEŞİL!. BENCE ORADA HAYAT VAR....

EN İYİSİ GİDİP GÖRMEK.. NE DERSİNİZ?

HAY HAY KAPTAN, BİZ HAZIRIZ!

ÜÇ GÜN SONRA...

GELECEK HAFTA: *ZERO X KAYBOLUYOR!.*

Tarzan

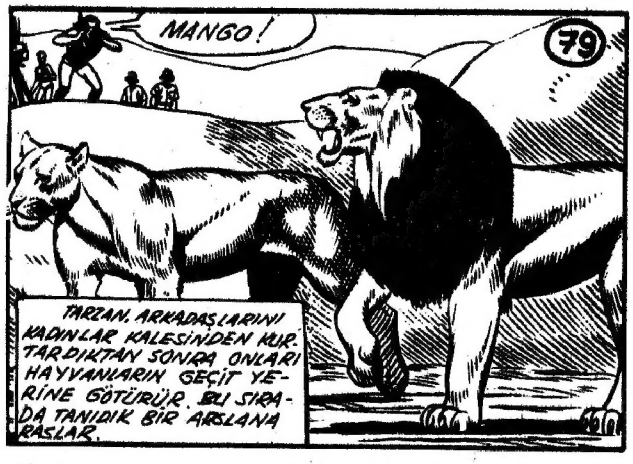
MANGO!
79
TARZAN, ARKADAŞLARINI KADINLAR KALESİNDEN KURTARDIKTAN SONRA ONLARI HAYVANLARIN GEÇİT YERİNE GÖTÜRÜR. BU SIRADA TANIDIK BİR ARSLANA RASLAR.

BENİ HATIRLADIN MI MANGO? DOSTUN, TARZAN...
ÇOCUKLAR, KAMERAYI TARZAN'IN ÜZERİNE ÇEVİRİN VE HAZIR OLUN. BİR ŞEYLER OLACAK.

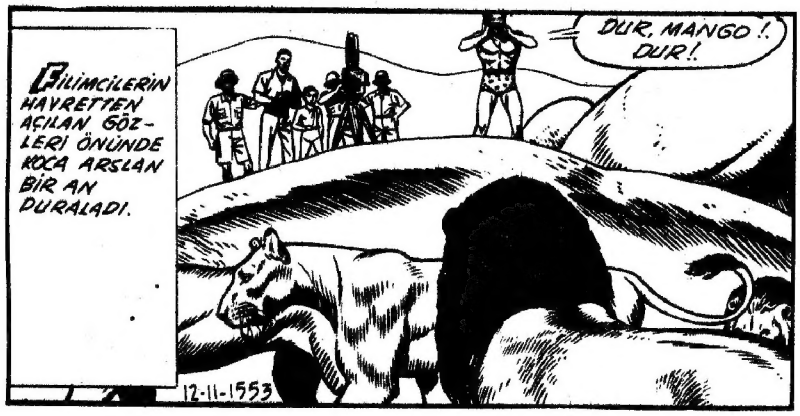
BİLİMCİLERİN HAYRETTEN AÇILAN GÖZLERİ ÖNÜNDE KOCA ARSLAN BİR AN DURALADI.
DUR, MANGO!. DUR!.
12-11-1553

SESİMİ TANIDIN MI MANGO? SENİ BEN BÜYÜTTÜM, BEN YETİŞTİRDİM. BENİ TANIDINSA KIPIRDAMADAN YERİNDE DUR.

BAKIN NASIL DURDU. YAKLAŞMAMI BEKLİYOR. DEMEK BENİ TANIDI.
SAKIN YAKLAŞAYIM DEME TARZAN.. SONRA SENİ PARÇALAYIVERİR..

AMAN ÇOCUKLAR, BU SAHNEYİ KAÇIRMAYIN. DÜNYANIN EN BÜYÜK FİLMİ OLACAK BU!
AFERİN MANGO... DEMEK BENİ TANIDIN!.

KIPIRDAMA MANGO... DOSTUN TARZAN SANA GELİYOR.. BENİ TANIDINSA SES VER, MANGO!

ARRRR!

TARZAN'LA MANGO, HİÇ KİMSENİN İNANAMIYACAĞI ŞEKİLDE ALT ALTA, ÜST ÜSTE ŞAKALAŞIYORLARDI.. FAKAT, ONLARI SEYREDEN İTO ÇOK HEYECANLANDI VE TARZAN'I KURTARMAK İÇİN HAREKETE GEÇTİ...

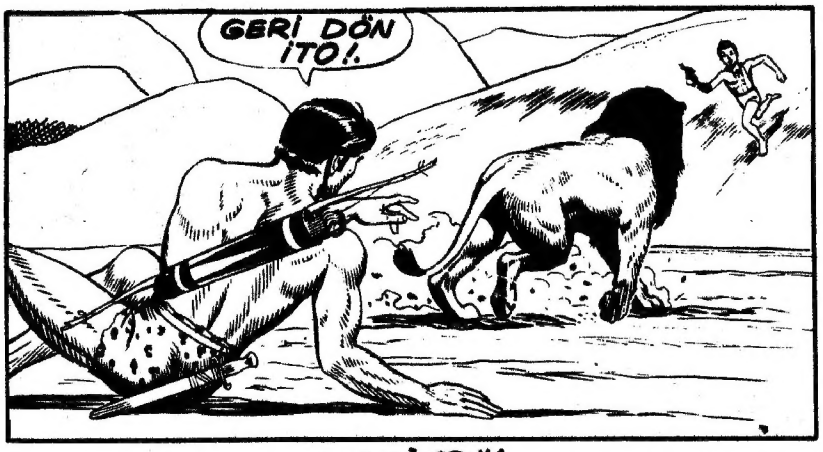

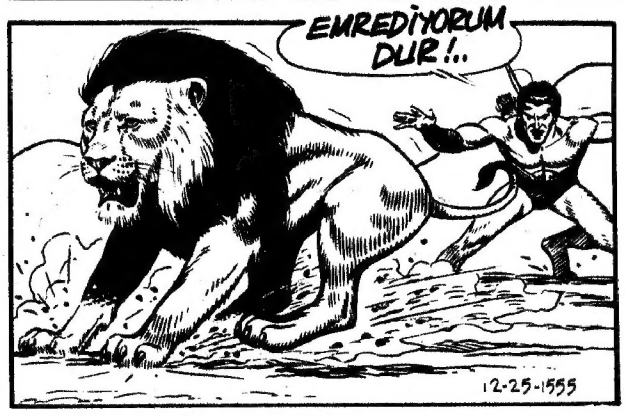

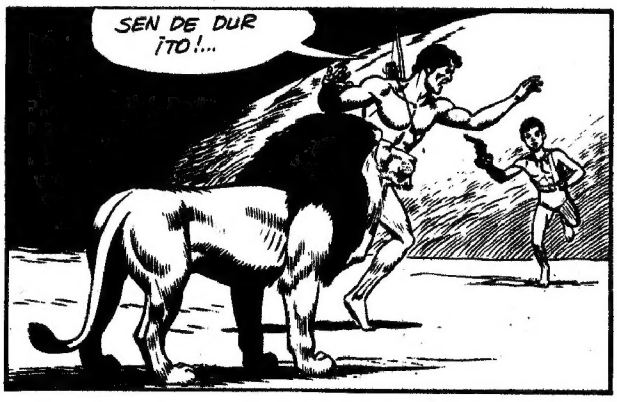

GELECEK HAFTA: ÇALINAN GENÇLİK!

HİKÂYE

İKİ HOCA

Türkçesi : **AKŞİT GÖKTÜRK**

Hocası ölen bir köyün yaşlıları yeni bir hoca seçmek için bir araya gelmişler. Düşünmüşler taşınmışlar, bu işe uygun birini bulmak pek de kolay olmamış. Köyün gençleri hocalığa hacılığa pek heves etmiyormuş artık. Yaşlılar arasında ise bu işi yapabilecek ölçüde okumuş bir kişi yokmuş. En sonunda rasgele birini köye hoca yapmaya karar vermişler. Gelgelelim seçtikleri hoca ne Kuran okuyabiliyormuş, ne de arapça yazı biliyormuş. Camide duaları okurken ya da dinle ilgili konuşmalar yaparken ağız kalabalığına getirip, arapçaya benzeterek bir şeyler mırıldanıp duruyormuş. Ama köylüler de arapça bilmediklerinden kimsenin sesini çıkardığı yokmuş.

Günün birinde köyün bağlı olduğu ilçede sonra da ilde bu hocanın bilgisizliği işitilmiş. İldeki yetkililer köye okumuş bir hoca göndermeyi kararlaştırmışlar. İmam mektebi bitirmiş bir hocayı köyde görevlendirmişler.

Köylülerin yeni gelen okumuş hocayı pek gözleri tutmamış, kendi seçmiş oldukları hocayı daha kafa dengi buluyorlarmış. Daha ilk günden yeni hocaya giderek:

«Hoca efendi, köyümüzde göreve başlamadan önce senin bu görevi yapacak yeterlikte olup olmadığını bilmek isteriz!» demişler.

Okumuş hocanın böyle bir şeyden korkusu yokmuş. Köylülere, istedikleri soruya karşılık vermeye, istedikleri sınava girmeye hazır olduğunu söylemiş. O zaman orada bulunan köylülerden biri, bir kâğıtla kalem uzatarak:

«Şu kâğıda öküz yaz da görelim!» demiş.

Yeni hoca almış kalemi eline, ucunu hafifçe tükürüklemiş, sonra elinden geldiğince özenerek, kâğıda arapça harflerle «öküz» yazmış. Sonra da, bundan kolay ne var gibisinden, çevresini saran köylülere bakmış.

Köylüler kâğıdı alıp incelemişler, sonra dudak büküp kafalarını sallayarak birbirlerinin yüzüne bakmışlar. Kâdığın üzerindeki yazıyı bir türlü öküze benzetememişler. Arapçayı bilmediklerinden hiç biri okuyamamış gerçekte.

Sonunda bir köylü kâğıdı almış, kendi seçtikleri eski hocaya uzatmış.

«Sen öküz yaz bakalım hele!» demiş köylüler.

Eski hoca kurnaz tilkinin biriymiş. Yazı yazmayı bilmediği için, almış kalemi, büyük bir özenle bir öküz resmi çizmiş kâğıdın üstüne. Bitirince, kâğıdı köyün en yaşlısına uzatmış. Kâğıda bakan köylüler, kendi hocalarının çizdiği öküzü beğenerek hayran hayran gülümsemişler. Kâğıdın üzerindeki şeyin öküz olduğunu ilk bakışta hepsi anlamış çünkü. Köyün en yaşlısı eski hocanın sırtını sıvazlayarak:

«Bizim gerçek hocamız sensin! Öteki şarlatanın biri. Şu yaptığı öküze bak, ne kuyruğu belli ne kulağı ne de boynuzu! Öküzden çok, kolu bacağı darmadağın olmuş karıncayı andırıyor. Senin hocalığın yanında onunkisi hiç kalır. Biz seni tanırız köyün hocası olarak!» demiş.

Okumuş hoca biraz şaşırmış bu işe, köylülere çıkışarak kendisinin bu köyde görevlendirildiğini, eski hocanın bilgisizin biri olduğunu söyleyerek bağırıp çağırmaya başlamış. Derken köylülerle kavga çıkmış aralarında. Sonunda köylüler, köyden kovalamışlar yeni hocayı, sonra da eski hocaya gelerek:

«Öküzün kuyruğu, kulağı, boynuzu olduğunu bilmeyen kişi senden daha iyi hocalık mı bilecek? Ne büyük bir hoca olduğunu ona gösterdin, seninle göğsümüz kabarıyor!» demişler.

Kırmızı şal uzunca bir değneğe tutturulmuştur...

BOĞALAR KIRMIZI RENGE NEDEN KIZAR?

İspanya'da ve daha başka birkaç ülkede boğa güreşi çok sevilen, her zaman seyirci bulan bir eğlencedir. Ama yalnız İspanya'da boğa güreşi çok sıkı kurallara bağlıdır. Bu kurallar yüzyıllardan beri süregelir. Portekiz, Güney Fransa, Meksika, Brezilya gibi ülkelerde ise boğa güreşi, bu eski sıkı kurallara pek fazla önem verilmeden yapılır. Ancak, kuralli da kuralsız da yapılsa her boğa güreşinde değişmeyen bir şey vardır: kırmızı şal. «Capa» adı verilen bu kırmızı şalı boğa güreşçisi büyük bir çeviklikle o yana bu yana sallar. Boğa güreşi seyircilerinin çoğu da boğayı kızdıran şeyin bu şalın kırmızı rengi olduğunu sanırlar.

Oysa gerçekte, boğanın öfkesinde kırmızı rengin hiç payı yoktur. Boğa güreşçisinin elindeki şal, kırmızı değil de yeşil, mavi, beyaz ya da kara olsa bir şey değişmez. Çünkü boğalar renk körüdürler, onlar için her renk aynıdır.

Birçok boğa güreşçisi bu gerçeği bilmekte, kendilerine sorulduğu zaman doğruyu söylemektedirler. Yapılan birçok deneyler, başka renkte bir bezin de boğayı aynı derecede kızdırabileceğini göstermiştir.

Peki, nedir boğayı öfkelendiren öyleyse? Bu, şalın rengi değil, kımıltısıdır. Boğanın karşısında kımıldanan, o yana bu yana sallanan her şey onu kızdırır. Gerçekte kırmızı şal yerine beyaz bir şal kullanılsa boğanın tepkisi daha da büyük olur, çünkü renk körü boğa beyaz rengi öbür renklerden daha kolay görür.

Boğayı öfkelendiren şalın kırmızı rengi değil, kımıltısıdır...

TARİHİN MEŞHUR OLAYLARI

KUZEY KUTUP NOKTASINA İLK DEFA ULAŞAN KÂŞİF

PEARY

Peary, Amerikan bayrağını Kuzey Kutup Noktası'na dikerken bir zenci ile dört eskimo da yanında bulunuyordu...

«Isı eksi on beş dereceye yükselmişti. Yerlerde de pek kar yoktu. Köpekler neşeyle havlıyorlar, adamlarım da bir an önce yola çıkmak için sabırsızlanıyorlardı. Önümüzde 35 millik bir yol kalmıştı. Bu yolu da aldıktan sonra hedefe varabilecektim artık!»

Bunu söyleyen Kuzey Kutbuna ilk defa ayak basan Amerikalı kâşif Robert Peary'den başkası değil. Keşifler tarihinde eşsiz bir yeri olan Peary, bu seyahatinde akıl almaz zorluklarla karşılaşmış, fakat bütün bunları yenerek amacına varmayı başarmıştı.

Robert Peary küçük yaştan beri hep görmediği ülkelere gitmek için can atan bir insandı. Sırf bunun için Deniz kuvvetlerine girmiş, Donanmayla birlikte uzak ülkelere doğru uzun seferler yapmıştı. Daha ilk yılında Gitti Grönland onu öylesine etkilemişti ki, içinde Kuzey Kutbu'na gitmek için önüne geçilmez bir istek doğmuştu. 1891 ve 1893 yıllarında yaptığı yolculuklarda Kuzey Kutbu hakkında önemli bilgiler edindi. Sonunda bütün hazırlıklarını tamamlayarak 1902 yılında yola çıktı. Üç yılda 87. enleme kadar gidebilmişti. Oradan geri dönmek zorunda kaldı.

Ne var ki bu başarısızlığı Peary'nin ümitlerini kırmadı. 1908'de tekrar yola çıktı ve 6 nisan 1909 günü Kuzey Kutbu'na varıp Amerikan bayrağını dikti. Dönüşte de Amerika'da Krallar gibi karşılandı.

Bakın bu önemli keşfini kendisi nasıl anlatıyor:

«Yanımda bir zenciyle dört eskimo bulunuyordu. Eşyalarımız ve kumanyamız, köpek koşulu kızaklara yüklenmişti. Müthiş kar fırtınaları, dayanılmaz derecedeki soğuk ve buzların gözleri kamaştırıcı parlak beyazlığı insanı geri döndürmeye kâfiydi; ama ben de, adamlarım da bir kere bile olsun bunu düşünmedik. Geceleri pek az uyuyor, kutup noktasına varmak için acele ediyorduk.

«89. enleme vardığımızı hesapladığımız gün önümüzde pek az bir mesafe kaldığını düşünerek sevindik: Üç günlük bir yolculuktan sonra kutup noktasına varmış olacaktık. Fakat kızak çeken köpeklerin bir kısmı soğuktan hastalanmış ve çok halsiz düşmüştü. En zayıflarını toplatıp bir kenarda hepsini öldürterek acılarına son verdim. Isı eksi 35 dereceydi. Ama esmekte olan sert rüzgâr dindiğinden, yola devam ediyorduk.

«İki gün böylece yol aldık. Gemiden ayrılalı altı hafta olmuştu. Önümüzde bir günlük yolumuz kalmıştı. Ama tabii uçsuz bucaksız buz deryasının üzerinde kaybolup feci şekilde ölmemiz de mümkündü. O gece her zamankinden biraz daha fazla uyuyup ertesi sabah erkenden yola çıktık. Hava ısınmış, sıfırın altında otuz beşten, sıfırın altında on beşe yükselmişti. Böylece yürüdük, yürüdük. Sadece bir çay molası verdik.

«Ayakta duramayacak kadar bitkin bir haldeydik. Birkaç saat uyumazsak hiç bir şey yapamazdık. Uyku tulumlarımıza girip uyduk. Gerçekten biraz olsun kendimize gelmiştik. Önümüzde altı, yedi millik bir mesafe kalmıştı. Nihayet 7 nisan günü dünyamızın en yüksek tepesine vardık: Amerikan bayrağını Kuzey Kutbu'na dikerken yalnız ben değil, adamlarım da heyecan içindeydiler, sevinç içinde bağırışıyorlardı.»

Robert Peary sağ-salim Amerika'ya döndükten sonra daha başka kutup seyahatlerine de katıldı. 1920 yılında öldüğü zaman 74 yaşındaydı.

Bilgi Dünyası

Bu kız, ayağındaki patenlerin buz üzerinde bıraktığı derin izler yardımıyle dengesini koruyabilmektedir. Patenin sert demiri altında, gövde ağırlığının da etkisiyle buz çizgi çizgi erimekte, bu izler içinde yol alan paten, genç kızın daha bir serbestlikle kımıldayabilmesini sağlamaktadır.

Besinler gövdemize enerji verirler. Gövdemizin yakıtı olan besine, yetişkin insanların duyduğu gereklik, çocuklarınkinin iki katıdır. Yakılan besinler insan gövdesinde kaloriye dönüşürler, her besinin değeri de verdiği kaloriyle ölçülür.

Sismograf, binlerce kilometre uzaktaki depremleri bile kaydedebilen bir aygıttır. Bu aygıtın son derece duyarlı olan göstergesi, yer kabuğundaki, insanların hiç sezinleyemedikleri titreşimleri bile yakalar. Sismograf, son zamanlarda petrol araştırmalarında da kullanılmaktadır.

Denizler olmasa yeryüzünde hayat olmazdı. Havanın nemi, okyanuslardan yükselen su buharlarından doğar. Bu buharlardan bulutlar oluşur, bulutlardan düşen yağmur yeryüzüne gerekli ıslaklığı sağlar. Bu ıslaklık olmasa insanlar, hayvanlar, bitkiler yaşayamazlardı.

Yankı olayı, ses dalgalarının doğurduğu bir şeydir. Sözgelişi, dağlık bir yerde bağıran insanın sesi, tıpkı bir kayaya çarpıp geri dönen deniz dalgaları gibi geri döner.

6

FINDIKKIRAN

FARELER, MARIE'NİN BEBEKLERİNE KARŞI AMANSIZ BİR SALDIRIYA GEÇMİŞLERDİR. AMA BEBEKLER KURNAZLIKLARI SAYESİNDE FARELERE GÖZ AÇTIRMAMAKTADIRLAR...

UĞRADIKLARI BA BAŞARISIZLIK KARŞISINDA FARELERİN TEPESİ ATMIŞTI:.

HÜCUUM !

KALELERİNE SALDIRALIM!

AMA FINDIKKIRAN DURUMU ÖNCEDEN GÖRÜP SAVUNMAYA GEÇMİŞTİ..

ATEEŞ!

GÜMBÜÜR

EYVAH! TOP ATIŞI BAŞLADI!

ZAVALLI BURNUM!

BRAVO ÇOCUKLAR! ZAFER BİZİM OLACAK!

AMA FARENİN BİRİ GUGUKLU SAATE TIRMANMIŞTI!

FINDIKKIRAN! SON DAKİKA YAKLAŞTI!

AYY!

DURUM KÖTÜYE GİDİYOR! MUHAKKAK BİR ŞEY YAPALIM!

BENDEN PASO! ÇOK YORULDUM!

GÜÜM!

EYVAH BAŞIMI TAVANA ÇARPACAĞIM!

BOŞ VER, YUMUŞAK BİR YERE DÜŞSEK BARİ!

ŞEY... GÜNAYDIN BALIK KARDEŞ...

RAHATSIZ ETTİĞİMİZ İÇİN ÖZÜR DİLERİZ...

BİZLERDEN PEK HOŞLANMADILAR GALİBA!..

HALBUKİ ONLARA BİR KÖTÜLÜĞÜNÜZ DOKUNMADI Kİ...

TE YANDAN BEBEKLER BİR TUZAK KURMUŞLAR, FARELERİ BEKLİYORLARDI...

ZAMK

CAK! ÇAK!

HAH! HAH! HAH!

BİR ŞEY EKSİKTİ!

EYVAH! YAPIŞTIK! KALDIK!

YANILMIYORSAM, DAHA FAZLA BEKLEMEDEN BURADAN TÜYELİM!

HAKLISIN, YAPACAK BİR ŞEY KALMADI!

BEN KAÇIYORUM!

DİKKAT!! CANINI SEVEN BURADA DURMASIN!

KAÇIN ÇOCUKLAR!

KAPININ ÖNÜNÜ AÇIN, BEN GELİYORUM!

İTMESENİZE YAHU ÖN TARAFTAKİ BİLE!

ÖNCE BEN - GEÇE-CEĞİM!

HAYIR BEN GEÇECEĞİM!

EVDEKİ HESAP ÇARŞIYA UYMADI TİM!

DUA ET Kİ CANIMIZI KURTARDIK!

TE YANDA FIDIKKIRAN, SAVAŞI KAZANMIŞTI!...

ATEŞİ KESİN! HEPSİ KAÇTI!

YAŞASIN! BİZ KAZANDIK!

HEPSİ KAÇTILAR!

KUMANDANIMIZ FINDIKKIRAN ŞEREFİNE ÜÇ KERE: ŞA! ŞA! ŞA!

HEPİNİZ SAĞOLUN ARKADAŞLAR!

YAŞASIN! FINDIKKIRAN!

YAŞASIN!

-ARKASI VAR-

TEHLİKENİN ORTASINDA

Türkçesi :
TOMRİS UYAR

Çıkan kısmın özeti: Seden, Sezer, Cengiz ve Filiz adındaki dört kardeş, anneleriyle babalarının bir kaza sonucu ölmeleri üzerine Cebeci'ye küçük bir kata taşınmışlardır. Aileyi, çevre okullarından birinde öğretmenlik yapan Filiz geçindirmektedir. Bir ikindi, eve erken dönen Sezer, kardeşi Seden'e akşam yemeğine bir konuk geleceğini söyler. Oysa oralarda hiç bir tanıdıkları yoktur. Kimdir bu konuk? Biraz sonra, Sezer'le mektuplaşmakta olan Amerikalı Chuck da gelir eve. Yoksul aileyi bir telâştır alır. Nasıl ağırlayacaklardır bunca konuğu?

«O acayip duygu yine yerleşmişti yüreğime. Sandıkta bulduğum kitabı, Akıncıgil Konağını ve Deniz Canavarı denen o yaratığı düşünüyor, içim ürperiyordu...»

— 3 —

Yabancının elindeki siyah koskocaman çantanın içinde ne vardı acaba? Ben dalgın düşünürken Sezer, Chuck'a döndü:

— «Şey... Siz kimsiniz?»

— «Bu Chuck,» dedim. «Senin mektup arkadaşın. Amerika'dan gelmiş.»

Sonra, onları bırakıp mutfağa koştum. Daha şekerliği yeni doldurmuştum ki Filiz, Cengiz, Suzan ve ihtiyar bir adam kapıdan girdiler. Yabancı, kısa boylu tıknazcaydı. Siyah bir takım elbise giymişti, saçları yer yer aktı. Bu haliyle, tepesine gümüş kapak geçirilmiş bir mürekkep hokkasını andırıyordu.

GÜNEŞ NE DERECE SICAKTIR?

Güneşin dış kabuğundaki ısı 6.000 derecedir. Astrofizikçiler, güneşin iç kısımlarındaki ısının 15 milyon dereceyi bulduğunu hesaplamışlardır. Güneşin yüzü de bu derece sıcak olsaydı, güneşin yaydığı ışınlar, arzı birkaç dakikada kavurmaya kâfi gelirdi.

— «İşte Danyal bey Seden,» dedi. Filiz. «Ricalarıma dayanamadı. Bu akşam bizimle yemek yemeği kabul etti.»

— «Çok sevindim tanıştığımıza efendim,» diyerek elini sıktım. Bir yandan da düşünüyordum: Bu adamın bizim evde ne işi vardı.

Cengiz, okul çantasını bir köşeye fırlattıktan sonra,

— «Suzan da bizde kalacak bu akşam,» dedi.

— «İyileşmişsin Seden,» dedi Suzan. «Lekeler epey solmuş.» Yüzümü dikkatle inceliyordu.

Suzan çok güzel bir kızdır. Bana hiç benzemez, çok tertiplidir. Gözleri kapkaradır, yüzü incecik... Saçları öylesine düzgündür ki cetvelle ölçülüp kesilmiş sanırsınız. Suzan, elindeki paketi bana uzattı:

— «Sana bir kitap getirdim,» dedi. **«Küçük Kadınlar!»**

— «Çok teşekkür ederim Suzan, gerçekten çok severim **Küçük Kadınlar'ı.**»

Ne şanstı bendeki! Suzan, bula bula evdeki iki kitaptan birini mi bulmuştu!

Onunla neler konuşacağımı kestiremiyordum. Yemek odasına doğru yürüdük. Atom denizaltılarıyla ilgili bir tartışma açılmıştı. Suzan, anlamsız gözlerle etrafa bakındı.

— «Bu, Chuck Harrington,» diye atıldım. «Sezer'in arkadaşı. Amerika'dan gelmiş.»

— «Nasılsınız?» dedi. Suzan. «Bizimkiler de bu yaz New York'a gidecekler. Beni de götürüyorlar.»

— «Ya!» dedi Chuck.

— «İhtiyarın kim olduğunu öğrenebildiniz mi bari?» diye sordu Sezer. Heyecanlı gibiydi.

— «Yalnız adını öğrenebildik,» dedim. «Bilmem ne için.»

Kapının zili bir daha çalındı.

— «Olamaz!» diyordum kendi kendime. «Kuru fasulyamızı paylaşmaya biri daha gelemez!»

— «Ben açıyorum!» diye bağırdı Cengiz. Bir sıçrayışta kapının tokmağına uzandı.

Bir dakika sonra ablamızın sözlüsü de aramıza katılmıştı. Zavallıcık gazete fotoğrafçısı olduğu için her yanından makineler sarkar; yürürken zırh giymiş bir Ortaçağ şövalyesi gibi takırtılar çıkarır. Bu makinelere bayılırım! Bir de ben resim çekebilseydim ne olurdu!

— «Senin burada ne işin var!» diye haykırdım. «Konya'da değil miydin sen. Biz resim çekmek için gittin sanıyorduk!»

— «Merhaba Seden,» dedi küskün bir sesle. «Filiz'e uğrayıp, haber vereyim dedim. Bu Cumartesi gelemiyeceğim de... Çektiğim fotoğrafları ne yazık ki çok beğenmişler. Aksilik işte! Yeni bir iş verdiler! İstanbul'da Çamlıca'ya gidiyorum bu seferl»

— «Çamlıca'ya mı!» diye haykırdı Cengiz. «Ne şanslısın! Keşke senin yerinde...»

O anda oturma odasının kapısı açıldı, Filiz parmağını bana doğru öfkeyle sallıyordu. Danyal bey içerde doğum kâğıtlarımızı okuyordu duyduğuma göre...

— «Merhaba, hoş geldin!» diye bağırdı Filiz.

— «Şimdi geliyorum, Seden! Ça-

buk gel buraya. Sana bir şey söyliyeceğim!»

Onun ardından yatak odasına koştum.

— «Ne var Filiz? N'oluyor allahaşkına? Kim o adam? Neden bu akşam...?»

— «Şimdi bir şey sorma lütfen. Hepsini yemekten sonra öğreneceksiniz. Söz!»

Güldüm:

— «Ne yemeği! Senin sözlü de kalırsa tam dört konuğumuz oluyor. Kuru fasulyadan başka yemek de yok!»

Filiz gülerek elindeki fileyi bana uzattı.

— «Zavallı Sedenciğim! Bütçenin korkunç durumunu unuttun mu sanıyorsun sen! Bugün okulda Okul - Aile Birliği'nin yemeği vardı. Aile Bilgisi öğrencileri pişirdiler yemekleri. Ben de kalanlardan istedim biraz. İki tane de ufacık kızarmış pilicimiz var. Ama benim sana asıl söyliyeceğim bu değildi. Hah! Suzan'dan bahsedecektim.»

— «Suzan'dan mı?» dedim şaşkın şaşkın.

— «Evet. Yaz tatilini bizimle geçirecek Suzan.»

— «Yaz tatilini mi? Bizim tatile gidecek paramız var mı ki? Hem o zaten New York'a gidiyormuş ailesiyle. Biraz önce kendi söyledi.»

— «Ailesinin onu bir yere götürmeye niyeti yok,» dedi Filiz. «Kızcağızı başlarından atmaya can atıyorlar. Bu sabah benimle görüşmeye geldiler. Onların akılları fikirleri işlerinde. Kıza aldırdıkları yok.»

— «Zavallı Suzan!»

— «Yalnız bu aramızda sır olarak kalacak. Hiç kimseye söylemiyeceksin. Ağzından kaçıracak olursan darılırım.»

— Söyler miyim hiç? Demek Suzan'ın alınganlığı bu yüzden!»

— «Ben ailesine bizimle kalabileceğini söyledim. Hem onun durumuna gerçekten üzülüyorum, hem de senin hatırın için...»

— «Benim hatırım için mi?»

— «Evet. Burada yeteri kadar mutsuz bir kış geçirdin, değil mi?»

— «Yok canım, o kadar da değil!»

— «İşte şimdi Suzan sana arkadaşlık eder. Ailesinin vereceği parayla bir-iki günlüğüne denizli bir yere bile gidebiliriz. Neyse... Danyal beyin fazla vakti yok. Hepiniz acıkmışsınızdır zaten!»

— «Bir ipucu versen Filiz n'olur?»

— «HAYIR DEDİM! Yemekten sonra.»

Hayatımda bundan daha uzun ve daha gürültülü bir yemek yememişimdir. Tavandaki kalorifer boruları durmadan gurulduyordu. Sezer'le Chuck bilimsel konulara dalmışlardı. Ama Sezer biraz dalgın görünüyordu. Arasıra Danyal beyle Filiz'e göz atıyordu. Filizin sözlüsü Suzan'a teleskopik mercekler konusunda bir söylev veriyordu. Yalnız ben konuşmuyordum yani; ağzıma lokma koymamıştım. Kızarmış pilici bile gözüm görmüyordu.

Sonunda Danyal bey saatine bakıp boğazını temizledi.

— «Çok güzel bir yemek yedik. Teşekkür ederim. Ama tren onda kalkıyor, o yüzden meseleyi hemen açmak zorundayım.»

Herkes susmuştu.

— «Ben kalkayım, aile meselesiyse,» dedi Filiz'in nişanlısı.

Onun ardından yatak odasına koştum: «Ne var Filiz? N'oluyor Allahaşkına? Kim o adam?»

— «Yok yok,» diye atıldı Filiz. «Ben konuyu biliyorum, kalabilir-

— «Kısa konuşacağım,» dedi Danyal bey. «Siz Çamlıca'daki Akıncıgil köşkü'nün sahibi Tahir Akıncıgil'in torunlarısınız, değil mi?»

— «Kaptan dedemizi mi söylüyorsunuz?» dedi. Cengiz. «Hani küçük yaşta evden kaçmış...»

— «Evet,» dedi Danyal bey. «Ağabeyiyle kırıcı bir tartışma geçmiş aralarında, o yüzden... Bu kardeşler sonra birbirlerini hiç görmemişler. İkisinin de birer oğlu olmuş. Biri babanız, öbürü de amcanız. Amcanız geçen yıl öldü. Varis bırakmadan. Kendisi Akıncıgil Konağı'nın sahibiydi.»

Kimse çıt çıkarmıyordu. Sezer kıpkırmızı kesilmişti. Filiz usul usul gülüyordu. O acayip duygu yine yerleşmişti yüreğime. Sandıkta bulduğum kitabı, Akıncıgil Konağını ve Deniz Canavarı denen o yaratığı düşünüyordum. İçim ürperiyordu.

GELECEK HAFTA:
FIRTINALI BİR GECE

Yüzüm KIZARDI mı?

Hazırlayan: MÜMTAZ ARIKAN

Ehm!.. Önce kendimi tanıtayım: Adım AYŞEGÜL!. Bundan böyle siz kardeşlerimle beraber tatlı dakikalar geçireceğim için çok sevinçliyim.. Tabii konuşurken, eğlenceyle birlikte bir sürü şey de öğreneceğiz.. Konularımız hatalı davranışlar üzerine olacak.

Toplum hayatında herkesin hatalı davranışları olabilir. Ama bu hataların çoğu düzeltilebilecek şeylerdir. Yeter ki iyi niyetli olalım. En önemlisi, hatamızı anlayıp düzeltmeye çalışmamızdır, öyle değil mi?.

Örneğin, ben de hatalar yaparım ve düzeltmeye çalışırım. Fakat —laf aramızda— bazen hatamın ne olduğunu anlıyamıyorum. O zaman da garip bir özelliğim yardımıma koşar: YÜZÜMÜN KIZARMASI!. Elimde olmayan bir şey bu... Bir hata yaptığım zaman, YÜZÜM KIZARIR!.

BUGÜNDEN İTİBAREN HER HAFTA SİZLERE BAŞIMDAN GEÇEN OLAYLARI ANLATACAĞIM...

Geçen gün annemle birlikte oturmuş aile albümümüze bakıyorduk. Fotoğrafların çoğunda bilmediğim çevreler, tanımadığım kişiler vardı: Bazı yaşlı-başlı hanımlar, bazı centilmen görünüşlü beyler... Eh, tabii bu arada boy-boy, yaş-yaş çocuklar.. Tam o sırada bana pek çirkin görünen bir bebek dikkatimi çekti. Anneme göstererek, **«demek bu kadar sevimsiz bebekler de var dünyada, kim bu?.»** diye sordum. Annem kahkahalarla gülmeye başladı —birden **YÜZÜM KIZARDI**— çünkü parmağı ile beni gösteriyordu!..

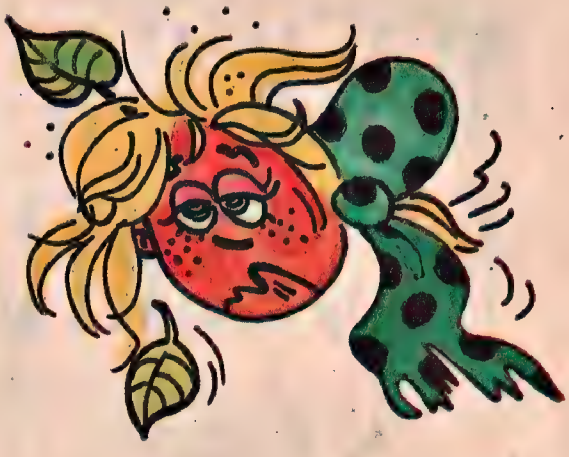

Otobüsün açık penceresinden başımı dışarı çıkarmış etrafı seyrediyordum. Bir ağacın çok yakınından geçerken dallar yüzümü sıyırdı, kurdelemin biri yapraklara takıldı kaldı!. İçeri çekildim. Birden **YÜZÜM KIZARDI!** Pencerenin kenarında **«Dışarı sarkmak tehlikelidir»** yazıyordu!.

Bizim evden iki sokak ilerde çok sevdiğim bir arkadaşım oturuyor. Epeydir görmüyordum, özledim cimcimeyi!. Adı Dilek.. Giyindim, tarandım, dışarı çıktım. Daha birkaç adım atmıştım ki, köşede bizim öğretmenle karşılaştım. Gülerek **«ooo, merhaba öğretmenim, süslenmiş nereye gidiyorsunuz böyle?!.»** dedim.

Hemen kaşları çatıldı, sinirli sinirli yürüyerek cevap vermeden uzaklaştı. Birden **YÜZÜM KIZARDI!** Terbiyesizlik mi ettim acaba?..

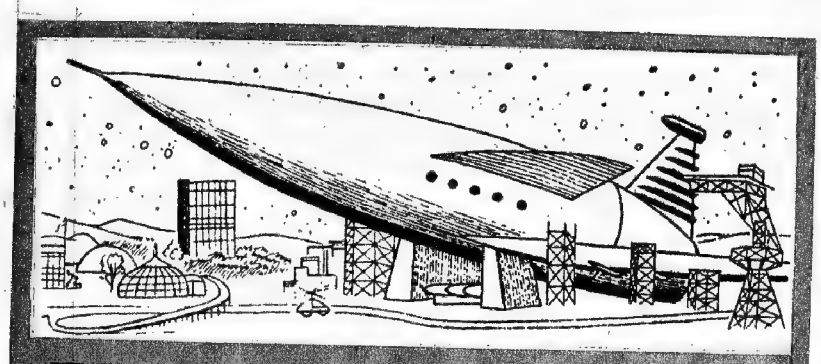

TAŞITLARIN TARİHİ

— III —

TEKERLEK KEŞFEDİLİYOR

Tekerleği bulan ve bunu arabada kullanan millet Orta Asya Türkleri'dir!..

Tekerlek, insanlık tarihinin en büyük keşiflerinden biridir. Tekerleğin keşfedilmesi ile taşıtlar tarihinde bir devir kapanmış, yeni bir devir, «araba devri» başlamıştır...

Geçen hafta anlattığımız gibi tekerlek keşfedilmeden önce insanlar bir yerden bir yere ya at sırtında, ya da hayvanların çektiği tekerleksiz arabalarla gidip gelirlerdi. Tekerleksiz arabalar insanın ayağını yerden kesmişti ama, hiç de kullanışlı bir araç değildi. Bir kere sürati azdı, sonra içindekileri çok fazla sallıyor, rahatsız ediyordu. İnsanoğlu bu rahatsız arabaları rahat bir hale nasıl getirebiliriz diye düşünürken, eski Mısırlılar çok önemli bir keşifte bulundular. Firavun mezarlarının yapımında kullandıkları koca koca taşları, yuvarlatılmış odun dizisinin üzerine koydular, ottan ve deriden yapılmış halatlara çektiler. İşte bu yuvarlatılmış odunlar taşıtlar tarihinde «tekerlek devri»nin başlangıcıdır. En ilkel tekerlektir.

TEKERLEKLİ ARABALARI İLK DEFA TÜRKLER KULLANDI

Tekerleği bulan ve bunu arabada kullanan millet Orta Asya Türkleri'dir. İlk tekerlek, Anadolu'nun muhtelif köşelerinde bugün bile kullanılan kağnı arabalarının tekerleklerine çok benzerdi. Yani yuvarlak hale getirilmiş ve ortasına bir delik açılmış tahtadan ibaretti. Orta Asya Türkleri'nin yaptığı ilk arabalar, dört tekerlek üzerine oturtulmuş bir çadırdı. **«Keçe arabası»** denilen bu arabaları ilk zamanlarda öküz, manda gibi güçlü hayvanlar çekerdi. Sonraları onların yerini at aldı ve at bütün dünyada arabaya koşulan hayvan oldu.

SAVAŞ ARABALARI

Orta Asya Türkleri'nin bulduğu araba kısa süre içinde yeryüzünün en önemli taşıtı oldu. Hele Mısırlılar arabayı savaş alanına sokunca, arabanın önemi daha da arttı. O zamanların en güçlü orduları at kadar arabaya da önem vermeye başladılar, düşmanlarını yenmek için çeşitli araba yaptılar. Tarih kitapları ilk savaş arabasının Mısırlılarla Mitaniler arasında yapılan bir savaşta kullanıldığını yazar. Mısırlılar'dan sonra savaş arabalarını orduya sokan milletler sırasıyla Asur, Sümer, Eti ve Roma'dır. Asurlular'ın savaş arabaları iki tekerlekli, Sümerlilerin ise dört tekerlekliydi. Asurluların arabalarını atlar çekerdi, Sümerliler'inkini ise yaban eşekleri... Eti ordusunda ise savaş arabalarının çok önemli bir yeri vardı. Arabalarda biri savaşçı, biri sürücü, biri de elindeki kalkanıyla onları koruyan koruyucu olmak üzere üç asker bulunurdu... Romalılara gelince... Söylemeye lüzum var mı, Roma ordusu zaferlerinden pek çoğunu savaş arabaları sayesinde kazanmıştır...

POSTA ARABALARI

Arabanın altın çağı 15. yüzyıldan sonra başlar. Arabaların geliştirilmesi, insanların onlardan savaş dışında da faydalanması hep 15. yüzyıldan sonra olmuştu. Demir çemberler geçirilerek tekerleklerin aşınması ön-

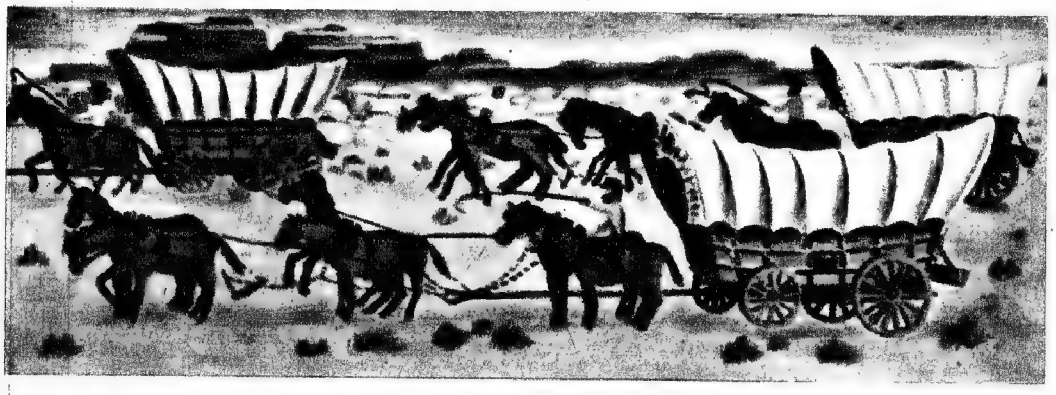

1700 yıllarında Kızılderililer ile Amerikalılar arasında başlayan savaş taşıtlar tarihine yeni bir araç kazandırdı. Yük arabaları.

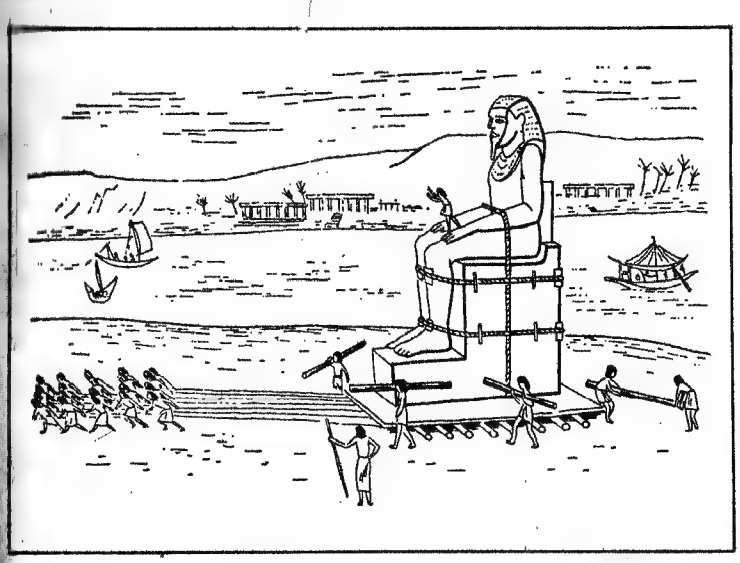

Eski Mısırlılar, Firavunların mezarları olan Piramit ve Sfenksleri yaptıkları büyük taşları yuvarlatılmış odun dizisinin üzerinde taşırlardı.

lendi, sarsmaması için çeşitli yaylar icat edildi, belirli kişilerin değil de, herkesin faydalanabilmesi için posta arabaları yapıldı.

İlk posta şirketi 1662 yılında Basil adında bir Fransız tarafından kuruldu. Posta arabaları ile ilk uzun sefer de İngiltere'nin Londra ile Edinburg şehirleri arasında yapıldı. İlk posta arabaları insanların pek fazla ilgisini çekmemişti. Fakat Bay Basil Londra ile Edinburg arasında birkaç defa, hiç para almadan yolcu taşıyınca İngiliz'er posta arabalarını sevmeye başladılar. Sonra Fransızlar, Almanlar ve bütün Avrupalılar...

AT YERİNE İNSAN

Taşıtlar tarihinin en garip arabası hiç şüphesiz Japonlar ve Çinliler tarafından kullanılan «Çek çek»lerdir. At yerine insanlar tarafından çekilen bu arabanın mucidi Goble adında bir Amerikalıdır.

İş için Japonya'da bulunan Bay Goble'nin bir gün karısı hastalanır. Arabasının atı bir süre önce ölmüştür. Kadıncağızın hemen hastaneye götürülmesi lâzımdır. Ne yapsın adamcağız, hemen arabasını parçalar, tekerleğin üzerine kocaman bir tahta yerleştirir. Karısını bu tahtanın üzerine boylu boyunca yatırır. Sonra okun arasına girer, arabayı çekmeye başlar. Japonlar bu yeni moda arabayı benimser ve Japonya'nın sokak'arı, insanlar tarafından çekilen atsız arabalarla dolar, taşar...

ARABANIN ALTIN DEVRİ

Japonlar arabalarını at yerine insana çektiredursunlar, Avrupalılar da paytonu keşfettiler, araba tarihinde altın devri başlattılar.

Öndeki tekerlekleri küçük, arkadaki tekerlekleri büyük olan, üzerinde yolcuları yağmurdan ve güneşten koruyacak olan açılıp kapanır bir körüğü bulunan, iki atın çektiği, dört kişinin rahatlıkla oturduğu payton, bundan önceki arabalar gibi insanları bozuk olan yollarda sarsmıyordu. Çünkü insanoğlu sarsıntıyı önleyecek çeşitli yaylar bulmuştu.

Önceleri paytonun etrafı açıktı, kışın binilemiyordu. İnsanlar buna da çare buldular. Etrafı kâh camdan, kâh deriden çevrili arabalar yaptılar... İçlerini bir güzel süslediler. Artık insanlar arabadan inmiyor, sokaklarda, caddelerde paytonlar içinde dolaşıyorlardı. Ama bir süre sonra atsız çekilen arabalar, yani otomobiller yapılacak, arabanın pabucu dama atılacaktı...

OSMANLILARDA ARABA

Yukarıda saydığımız arabaların çek çek'lerden başka hemen hepsi Türkiye'de de kullanıldı. Tanzimat'tan sonra. Tanzimat'a kadar arabaya binme hakkı padişahtan başka yalnız şeyhülislama ve kazaskerlere tanınmıştı. Yüksek memurlar, derecelerine göre ata ve eşeğe binerler, halk ise bir yerden bir yere yaya gidip gelirdi. Şayet arabaya bir kadın binecek olursa, sürücünün arabayı yerden sürmesi gerekirdi. Diğer devlet büyükleriyle halkın arabalardan fayda'anması Tanzimat'ın ilânından sonradır. Fakat 1908 yılına kadar evli olsalar bile bir kadınla bir erkeğin arabaya beraberce binmesine izin verilmezdi.

TEKERLEKLİ ARABALAR

3.500 yıllık Mısır Savaş arabası

At koşulu Roma Karuka'sı

Öküz koşulu Meksika kağnısı

Uzak-doğu taksisi: Çekçek

Altınçağın arabası: Payton

Minifare Tarla

⑫ TARLA FARESİNİN MİNİ FARE'YE KARŞI AÇTIĞI SAVAŞI, ARILARIN YARDIMI ÜZERİNE,

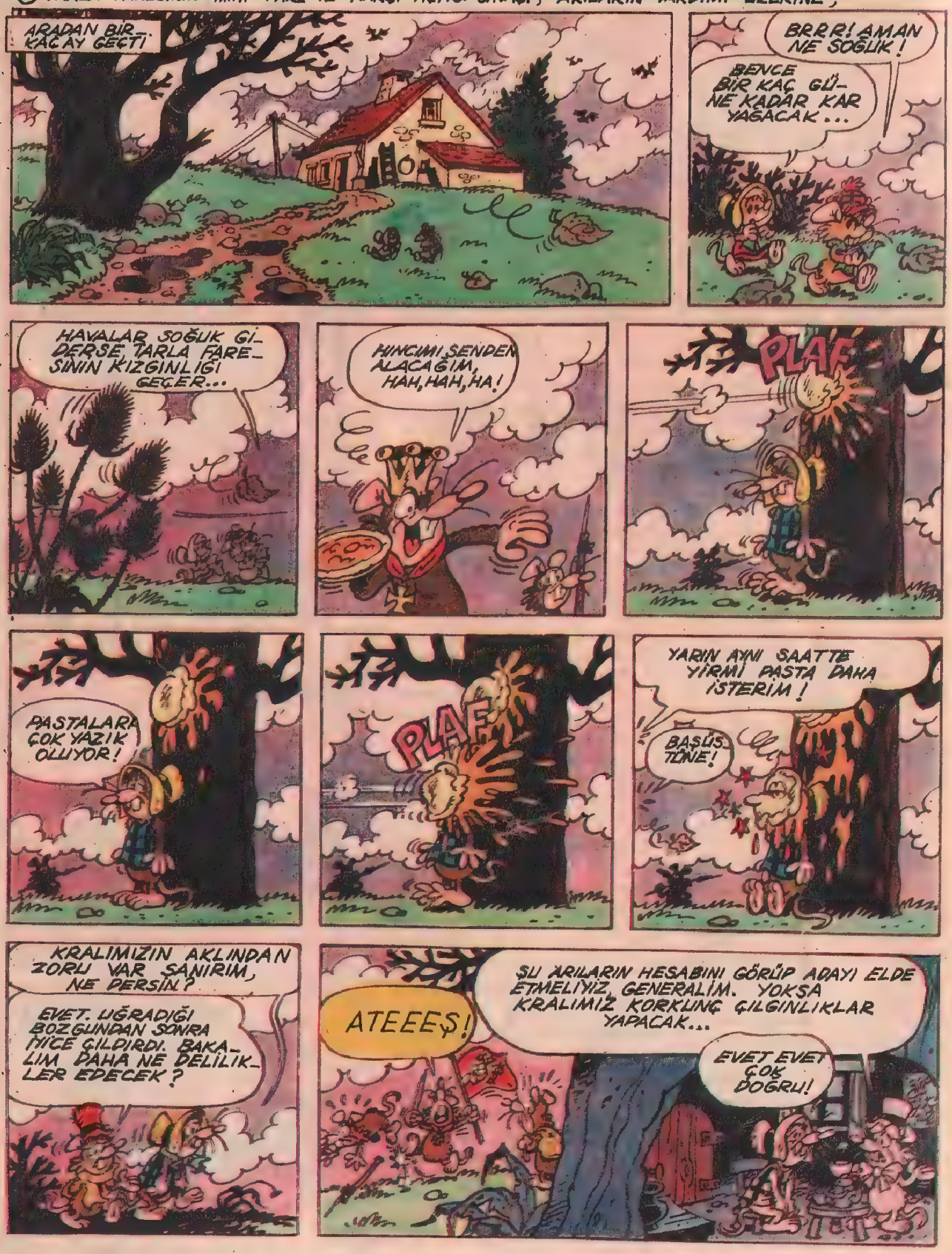

Faresine karşı

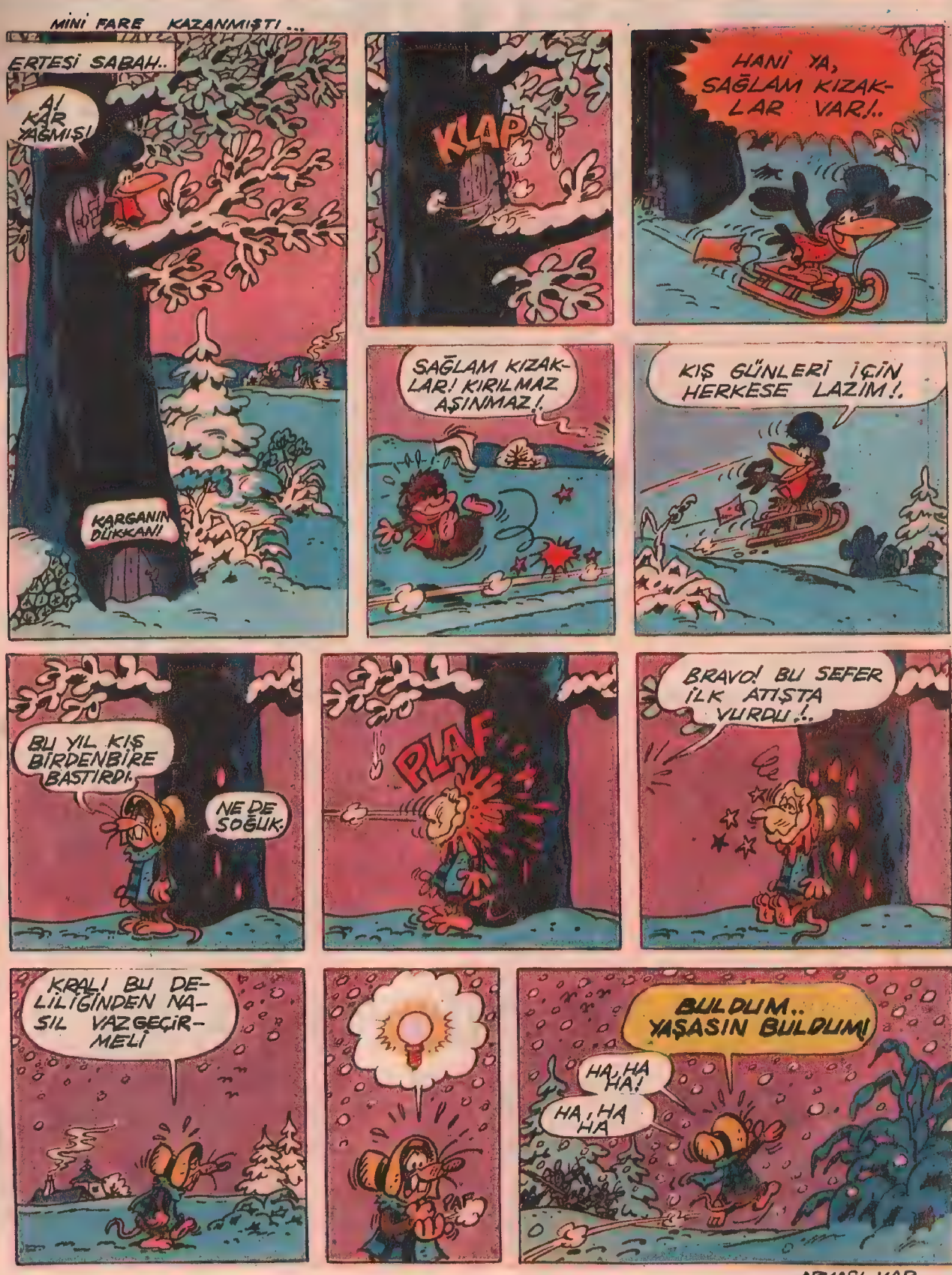

—ARKASI VAR—

Kardeşlerin KÖŞESİ

DİKKAT! Bu sayfalarda çıkmasını istediğiniz yazı, şiir, mektup ve adreslerinizi aşağıdaki adrese postalayınız:

DOĞAN KARDEŞ «Kardeşlerin Köşesi» P. K. 1146 — İSTANBUL.

1970 BÜYÜK ŞİİR YARIŞMASI'NIN İLK ELEMESİNDE SEÇİLEN ŞİİRLER

MERAK

Öğrenmek istiyorum
geleceğimi...
Yıllar sonra ne edeceğimi.
Acaba nasıl geçireceğim
günlerimi?
Ağlayarak mı yoksa gülerek mi
Öğrenmek istiyorum
geleceğimi...
Sınıfımı geçip geçmiyeceğimi.
İlk okuldan sonra nereye
gideceğimi,
Büyüyünce ne olabileceğimi,
Bırakalım bunları ,
Merak ediyorum
Yarın sabah erkenden kalkıp,
Okula nasıl gideceğimi.

BETÜL ATABEY
(Ortaokul öğrencisi
BURDUR)

KURTULUŞ SAVAŞI ÖNCESİ

TÜMERKAN ÜNLÜ
(Paşakapısı Ortaokulu öğrencisi, Üsküdar - İST.)

Kararan akşamlarında Anadolu'nun
Sessiz bir meltem eser...
Gözünden yaş akar çoğunun...
Haykırır, içten bir sesle
Yeter!..

Kararan akşamlarında Anadolu'nun
Sessizce bir yiğit gezer;
Bir düşündüğü vardır onun
Vatanı kurtarmak ister.

Ilık bir sabahı Anadolu'nun
Ayaklanmış yiğitler
Beklenmedik bir bozgun,
Düşmanı yok eder.

Güneşli bir sabah Anadolu'nun
Herkes hür, istediği gibi gezer...
Aldırmaz karlı dağlarına doğunun
Hafiften bir meltem eser.

MEKTUPLAŞMAK İSTEYENLER

NESLİHAN ŞENEL: Sakızağacı, Asmalı Sakız Sokak No. 74, Bakırköy - İSTANBUL. **(10 yaşında. Kitap okumaktan ve resim yapmaktan hoşlanıyor.)**

HÜRİYE CAN: Ferit Talay Cad. Karamanlı Mah. No. 1 - BOLU. **(Şiir okumasını ve yazmasını seviyor. Müzik ve spordan hoşlanıyor.)**

SEYYAL KARAR: 144 sokak 15/2, Köprü - İZMİR. **(11 yaşında, hafif Batı müziğinden, klâsik müzikten ve kitap okumaktan hoşlanıyor.)**

ASIM ÖZER: Köşklüçiftlik, Sakarya sokak No. 10 Lefkoşe - KIBRIS. **(10 yaşında, otomobillerle ilgilenen, yüzmekten hoşlanan Türkiye'deki kardeşleriyle mektuplaşmak istiyor.)**

ZELİHA BÜYÜKTEZCAN: Bahçelievler İlkokulu - İSTANBUL. **(Her konuyla ilgileniyor.)**

SİBEL ÜRKMEZ: İcadiye Mah. Kurtçelebi sokak, Derya Apt. No. 23, Üsküdar - İSTANBUL. **(Şiir, müzik ve basketbol oynamaktan hoşlanıyor.)**

HAKAN BARUT
(Özel Türk Koleji öğrencisi - İZMİR)

BİZİM SOKAK

İşte yıkık bir bina,
İçinde oturur Ahmet usta.
Sonrası boyalı bir evdir,
Sahibi ise çok cimdiridir.

★

Bir ev var ki sormayın,
Her gün kavga gürültü.
Sanırsınız meydan savaşı var,
Duyan kulaklarını tıkar.

★

Sokakta top oynanmaz,
Camlar hiç dayanmaz.
Bir çatlak olursa eğer,
Behice Hanım kapıda biter.

★

Sonra var bir inşaat,
Sahibi kara surat.
Gürültüyü hiç sevmez,
Kızdı mı topu vermez.

BİLGİ BİLMECE OYUN EĞLENCE ÇÖZÜMLERİ

9 FARK

1 — Soldaki kadının saçı.
2 — Yine aynı kadının bir yaması.
3 — Karşı direği tutan eğeç.
4 — Sağ köşedeki duvar çizgisi.
5 — Sağdaki kadının kulağı.
6 — Yine onun eli.
7 — Ve attığı adım.
8 — Soldaki arabanın arka tekeri.

(1)
456
— 123

333

(2) 36 tane küp şeker.
(3) (b) kedisi.

SOKAĞIMIZDAN ÖZETLER

Esrarlı bir yerdir sokağımız geceleri
Korkarım karanlıkta belmem neden?
Sabahleyin gün doğarken uyanırız
Sütçünün sesi ile
Öğlenleri yoğurtçunun çıngırağı çın, çın eder
Simitçinin sesi kaplar sokağımızı
Yaz, kış başkadır sokağımız
Kışın kar yağarken lâpa, lâpa
Kestanelerimiz elimizde
Otururuz pencere kenarında
Sımsıcacık bir sevgi ile severim sokağımızı neden?
Yazın terleriz balkondan ayrılmayız bir zaman
İlkbaharda gelir kokusu hanımellerinin, tatlı
Sonbaharda kuru yapraklar dökülür tek tek
Her zaman mutluyuzdur sokağımızda
Hiç asılmaz yüzlerimiz neden?

(OYA ULKAY, Işık Lisesi Orta kısım - İSTANBUL)

EROL GÖKA
(Merkez Ortaokulu öğrencisi - DENİZLİ)

PARILTI

Güneş doğdu yaşamak ne güzel
Hayat bambaşkadır
İnsanların kimi ağlar kimi güler
Kimi yağmurda kimi kardadır.
Fakat bazan bu değişir
Ağlıyan güler, gülen ağlar
Gülenin kalbinde parıltı doğar
Ağlayanın kalbinde bir yıldız solar

DENİZDE GEMİ

Güneş ufuktan doğarken
Her taraf kızıllaşırken
Bir gemi gördüm denizde
Direkleri uzun, yelkenleri açılmış
Bir gemi gördüm denizde

Dalgalar, kıyıları dönerken
Denizde insanlar yüzerken
Bir gemi gördüm denizde
İnsanları güvertede
Bir gemi gördüm denizde

Kumsaldan insanlar
Denize koşarken
Demirden yapılmış ve boyanmış
Bir gemi gördüm denizde

ÜLKER YÜCEL
(Suphi Koyuncuoğlu Ortaokulu öğrencisi, Bornova - İZMİR)

Oyun ✿ Eğlence ✿ Bilgi ✿ Bilmece

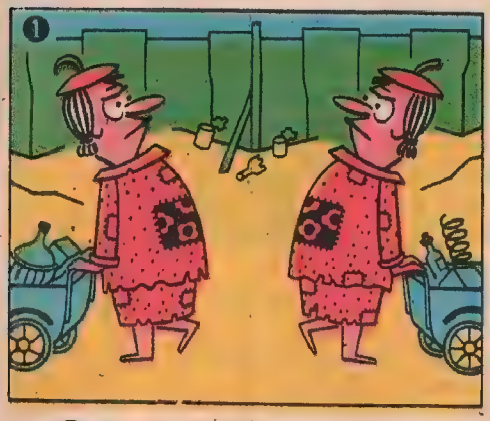

1

□ □ □

— □ □ □

333

1 DEN 6 YA KADAR OLAN RAKAMLARI YUKARDAKİ NOKTALARA ÖYLE YAZINIZKİ MEYDANA GELEN İKİ SAYIYI BİRBİRİNDEN ÇIKARINCA 333 KALSIN

2

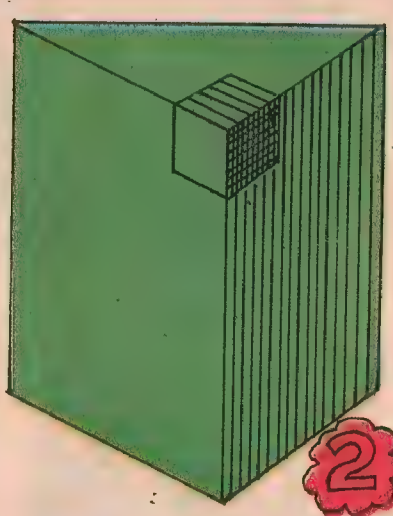

YANDA GÖRDÜĞÜNÜZ DİKÜÇGEN PRİZMADA KÖŞESİNE ÇİZDİĞİMİZ KÜPTEN KAÇ TANE VARDIR.

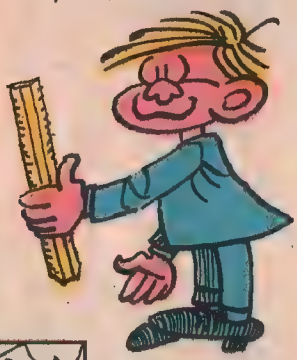

3

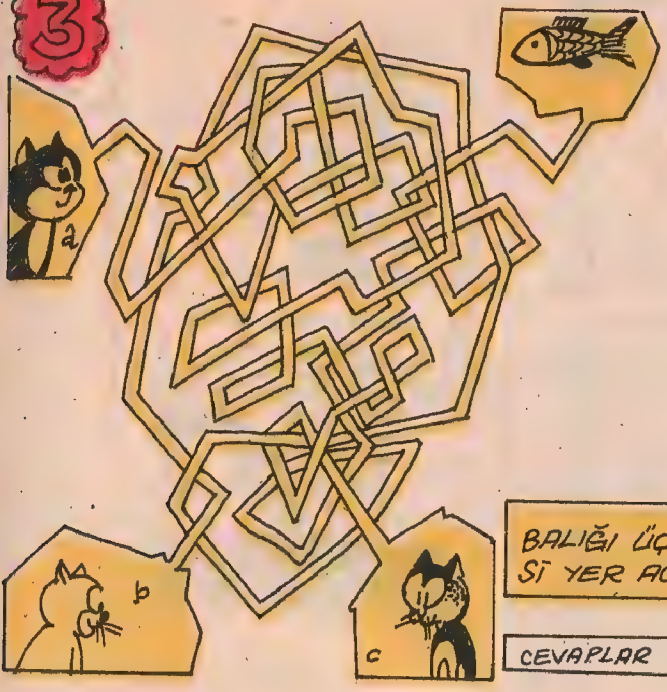

BALIĞI ÜÇ KEDİDEN HANGİSİ YER ACABA

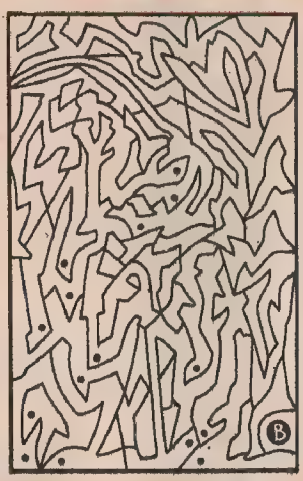

NOKTALI YERLERİ BOYAYINIZ.

CEVAPLAR 27.ci SAYFADADIR.

KARDEŞİME MASALLAR

YANLIŞ UYANAN YOLCU

Bir akşam üzeri bir değirmene bir yolcu gelmiş. Değirmenciye çok yorgun olduğunu söyleyerek, geceyi orada geçirmesi için kendisine bir yer verip veremeyeceğini sormuş. Değirmenci şakacılığıyle tanınan çok iyiliksever bir adammış. Yolcuyu o gece için konuk etmiş.

Akşam yemeğinden sonra yolcu iyi geceler dileyerek yatağına gitmiş, değirmenciye de ertesi sabah kendisini erkenden uyandırmasını, yolunun çok uzun olduğunu söylemiş. Yorgunluktan bir çuval gibi düşüvermiş yatağa, sabaha dek deliksiz bir uyku çekmiş. Sabahleyin değirmenci yolcuyu uyandırmaya gelmiş ama, onun takkesini bile çıkarmadan yatmış olduğunu görünce gülmekten kendini alamamış.

«Bir oyun oynayayım şuna,» demiş, yolcunun takkesini usulca alarak kendi başına geçirmiş, kendi takkesini de yolcuya giydirmiş. Sonra uyandırmış yolcuyu. Yolcu teşekkürler ederek gene yoluna koyulmuş.

Keyifli keyifli yürüyormuş yolcu. Ama bir süre sonra susuzluktan boğazı kurumaya başlamış. Susuzluğunu gidermek üzere yol üzerindeki bir çeşmeye eğilmiş. Ama eğilmesiyle irkilmesi bir olmuş. Çeşmenin bulağında biriken suda, başında değirmencinin takkesi bulunan bir yüz görmüş.

«Ne budala bir adammış şu değirmenci!» demiş kendi kendine öfkeyle. «Dün aksam kendisine beni erken uyandırmasını sıkı sıkı tembih ettimdi, eşek herif beni uyandıracağı yerde kendi kendini uyandırmış! Geri dönüp ağzının payını vereyim, hem de beni uyandırmasını söyleyeyim!»

Geri dönmüş, o kızgınlıkla değirmenin yolunu tutmuş.

bu hafta Doğan Kardeşler

DOĞUM GÜNÜ HEDİYELİ BU SAYFAMIZA KATILMAK İÇİN: Ad ve soyadınızı, doğum yer ve tarihinizi, ev adresinizi yazıp, doğum gününüze 1,5 ay kala 2 vesikalık fotoğrafla birlikte **«DOĞAN KARDEŞ — Bu Hafta Doğan Kardeşler Sayfası — P. K. 1146, İSTANBUL»** adresine postalayınız.

★Ali Sever
Ankara 7.11.60

Nazan Elibol
Konya 2.11.59

★Levent Akın
Denizli 2.11.60

Erdem Toğrol
İstanbul 5.11.61

Bülent Güngal
Sıvas 2.11.54

Yalçın Sarı
İstanbul 8.11.58

★Zeliha Büyüktezcan
İstanbul 2.11.60

Mehmet Gümüş
Samsun 6.11.54

★Zeynep Baydar
Tavşancıl 7.11.64

Resmi Eruçman
İzmir 7.11.59

M. Yaşar Akkoyunlu
Boğazlıyan 6.11.58

★Ertuğrul Atacan
Gaziantep 7.11.60

Ahmet Sinan Uluğ
İstanbul 3.11.62

★ İlgen Gülal
Eskişehir 5.11.63

Mustafa Şanal
Ankara 6.11.63

Göksel Kâhya
Ankara 7.11.63

Selma Sarıkâtipoğlu
Maraş 5.11.61

Oktay Taftalı
Erzurum 5.11.58

NİÇİN RÜYA GÖRÜRÜZ?

Uyurken, vücudumuz gevşer ve dinlenir. Fakat beynimiz hemen hemen her an faaliyettedir. Zihnimizin etrafımızda olup bitenleri bize söyliyen kısmı uyur, fakat diğer kısmı ise hâlâ çalışmaktadır. Bu ikinci kısmı, hayaller ve resimler gösterir bize, ki buna rüya adını veriyoruz.

Rüya'lar, muhtelif faktörlerin tesiriyle meydana gelir. Bazan, rüyamızda o gün olan şeyleri görürüz. Fakat rüyalar, bir hafta, bir yıl, hattâ iki yıl önce vukubulmuş hâdiselerle ilgilidir.

Fizikî şartlar da rüyalarımıza tesir edebilir. Çok sıcak, çok soğuk, yüksek ses ve alışılmamış gürültüler şekil değiştirerek rüya olarak karşımıza çıkarlar.

Bazı rüyalar o kadar canlıdır ki, sene'erce sonra bile hatırlıyabilirsiniz. Maamafih gene öyle rüyalar da vardır ki, hemen unutulur. Rüyaların birçoğu da hiç hatırlanmıyabilir, hattâ gördüğünüzün bile farkında olmayız.

Doğan Kardeş
HAFTALIK ÇOCUK DERGİSİ

Pazartesi günleri çıkar.
2 Kasım 1970
Sayı : 44 Sıra No: 772
Yıl : 25 Cilt: 2

Sahibi :
KÂZIM TAŞKENT

Yazı İşleri Müdürü :
SEZAİ SOLELLİ

Yazı İşleri ve İdare :
Divanyolu, Türbedar Sokak 22 İSTANBUL ★ Doğan Kardeş P.K. 1146 - İSTANBUL ★ Telefon: 27 95 10 (Santral) ★ Dağıtım ve Abone: Bateş Bayilik Teşkilâtı Cağaloğlu, Molla Fenârî Sokak 1 - İSTANBUL.

ABONE ŞARTLARI :
Yıllık: 40 TL. ★ Altı aylık: 20 TL. ★ Yurt dışı yıllık: 55 TL. ★ Yurt dışı altı aylık: 27,50 TL. ★ Yurt dışı uçak yıllık: 86 TL. ★ Yurt dışı uçak altı aylık: 43 TL. ★ **Adres değişikliği için 50 kuruşluk posta pulu gönderilmelidir ★ YAPI ve KREDİ BANKASI'nın bütün şube ve ajanslarından abone kaydolunabilir.**

İLÂN TARİFESİ

Siyah - Beyaz :		Çok renkli :	
Tam sayfa	1500 TL.	Tam sayfa	2500 TL.
Yarım sayfa	800 TL.	Yarım sayfa	1500 TL.

DİZİLDİĞİ ve BASILDIĞI YER :
Doğan Kardeş Matbaacılık Sanayii A. Ş.

Doğan Kardeş Dergisi ve Kitapları YAPI ve KREDİ BANKASI'nın kültür hizmetlerinden biridir.

HAYVANLAR ARASINDA

AVCI BAYTEKİN ANLATIYOR...

TABİATTA, DÜŞMANLARINI KORKUTARAK KENDİNDEN UZAKLAŞTIRAN PEK ÇOK HAYVAN VARDIR. BAZI YARATIKLAR DA BAKIŞLARIYLA AVLARINI İPNOTİZE EDERLER.

Malaya da sık ormanlarda dallar arasında yaşayan lemur, gündüzleri gizlenir, ancak geceleri, karanlık basınca meydana çıkar. Böcek, özellikle çekirge yiyerek beslenen lemurun iri, kocaman gözleri vardır. Onun bu gözlerini gören düşmanları, ipnotize olur, ya da korkudan kolay kolay yanına yaklaşamazlar

«Timsah böceği» adı verilen bu böceğin başı gerçekten timsaha benzer. Sivrisinek ve benzeri böceklerle karnını doyuran bu böceğe, korkunç görünüşünden ötürü başka böcekler pek sataşamazlar.

Ya bu korkunç örümceğe ne dersiniz? Yakaladığı avını zehirledikten sonra rahat rahat yiyen bu örümceğin vücudu, onu daha da korkunç hale getiren tüylerle kaplıdır. Yaprakların arasında gizlenip, birden avına atılan bu örümceğin elinden hiç bir avı kurtulamaz.

«Kan emen yarasa», ya da «Vampir» denen yarasa uzaktan küçük bir kuşa benzer. Öyle ki onu gören hayvanlar kaçıp saklanmaya lüzum bile görmezler. Fakat kan emen yarasa, düşmanına uyurken saldırıp jilet gibi keskin dişleriyle şahdamarını keser ve kanını emer.

Çocuklar,
bugün biriktireceğiniz
paralar,
sizlere güven dolu
yarınlar sağlar.

YAPI ve KREDİ BANKASI

Daima en iyi hizmet

Y 318